

30.11.2013 – 26.01.2014

ZACHARY FORMWALT

A WAY OF REMOVING AN ELEMENT
THAT INTERFERES WITH THE SUBJECT

PRATCHAYA PHINTHONG

A PROPOSAL TO SET $CH_4 \cdot 5.75H_2O$
ON FIRE (WORK IN PROCESS)

NEDERLANDS

KIOSK presenteert een duotentoonstelling met het werk van de Amerikaanse kunstenaar Zachary Formwalt (1979, woont en werkt in Amsterdam) en de Thaise kunstenaar Pratchaya Phinthong (1974, woont en werkt in Bangkok). Beide presentaties geven vorm aan minder zichtbare processen van economische, maatschappelijke en politieke aard.

De tentoonstelling *A way of removing an element that interferes with the subject* van Zachary Formwalt wordt gepresenteerd als een driedelige video- en fotoreeks rond onze hedendaagse wereldeconomie. Het beeld van het beursgebouw fungeert als metafoor voor het onvermogen om de immer circulerende kapitaalstromen binnen de huidige financiële wereld zichtbaar te maken.

Het eerste deel, het videowerk *Unsupported Transit* (2011), draait rond de bouwplaats van het nieuwe beursgebouw in de Chinese stad Shenzhen, ontworpen door het Office for Metropolitan Architecture van Rem Koolhaas. Formwalt brengt de vooruitgang op de bouwplaats in beeld aan de hand van timelapsefotografie. Het spanningsveld tussen fotografie en film wordt versterkt door de vertelstem die de sequentiële fotografie van Eadweard Muybridge en de opkomst van de film in verband brengt met de laatnegentiende-eeuwse veranderingen binnen de kapitalistische productie. De stem beschrijft de overgang van een geïndustrialiseerde maatschappij zoals deze door Karl Marx beschreven werd in *Das Kapital* naar een eerder virtuele kenniseconomie, of zoals de verteller het stelt: “the workers have left the scene”.

In het tweede deel, de videodiptiek *In Light of the Arc* (2013), wordt precies deze scene uitgelicht. Waar *Unsupported Transit* het gebouw enkel van buitenaf scant, brengt dit videowerk het ook van binnenuit als afgewerkt beursgebouw in beeld. Het werk registreert het materiële tot stand komen van een plaats die paradoxaal genoeg steeds meer gekenmerkt wordt door een proces van dematerialisatie. Nu de beurshandel volledig wordt aangestuurd door informatica en ingenieuze algoritmes bekleedt de handelsvloer met zijn kenmerkende gouden bel slechts een ceremoniële functie. De camera poogt de continue transitie van productie te analyseren die achter de afschermdende façade van het beursgebouw schuilt.

Met de fotoreeks *De Nieuwe Beurs te Amsterdam en de Proletariërs* (2013) introduceert Formwalt nieuw werk rond de Amsterdamse beurs van de architect Hendrik Petrus Berlage in de vorm van archiefmateriaal. Het gelijknamige pamflet en de publieke discussie errond in het architectuurtijdschrift *De Opmerker* (1904) contextualiseren de moeilijke verhouding tussen de kapitalistische functie en socialistische symboliek van het gebouw.

Formwalts onderzoeksmateriaal zal in 2014 resulteren in een film dat de Graanbeurszaal in de Berlage Beurs in beeld brengt. Deze kamer werd oorspronkelijk ontworpen als graanbeurs, maar zou later de eerste Europese effectenbeurs voor opties huisvesten. Hoe manifesteert zich een dergelijke verschuiving van graan naar opties, van fysieke kwaliteitsinspecties naar abstracte, mathematische formules binnen deze laatnegentiende-eeuwse bakstenen muren?

KIOSK

Pratchaya Phinthong initieert in KIOSK zijn nieuw project rond methaanhydraat, ook 'brandend ijs' genoemd. De kunstenaar is gefascineerd door het poëtische beeld van brandend ijs, maar eveneens door het metaforisch potentieel van het beeld in het licht van belangrijke actuele geostrategische en maatschappelijke thema's zoals energie, economie en ecologie.

Methaanhydraat is een vorm van waterijs dat binnen zijn kristalstructuur grote hoeveelheden methaan bevat. Dit water-methaanmengsel vormt zich slechts bij een druk van meer dan 50 bar en een temperatuur van minder dan 4°C. Pas sinds enkele jaren heeft men ontdekt dat er zeer grote hoeveelheden van voorkomen in de permafrost en in de sedimenten op onze oceaانبodems. Deze sedimentaire bestanden aan methaanhydraat bevatten naar schatting twee- tot tienmaal zoveel moerasgas als alle bekende aardgasreserves. Ze vormen dus een potentieel belangrijke toekomstige bron van fossiele brandstofontginning. Hiertegenover staat echter een prangende, ecologische problematiek. Methaan is als broeikasgas twintig keer krachtiger dan koolstofdioxide en door de opwarming van de aarde bestaat het risico op ontgooien van de permafrost wat zal leiden tot het op grote schaal vrijkomen van methaan. Sommige wetenschappers vrezen dat daardoor het broeikas effect onomkeerbaar wordt.

Phinthong is gefascineerd door deze ambigue relatie tussen het economische potentieel en de ecologische consequentie die methaanhydraat in zich draagt. Hij zet dit zinnenprikkelende idee in als een conceptueel kader om de tentoonstelling *A proposal to set CH₄ · 5.75H₂O on fire (work in process)* vorm te geven.

Het geluidsfragment dat in de centrale hemicycleruimte afgespeeld wordt, vormt hierbij het vertrekpunt. Het betreft een gesprek dat op 12 november 2013 in Gent plaatsvond tussen de kunstenaar, maritiem geoloog professor Marc De Batist en curator Wim Waelput. Hieruit volgde een wisselwerking tussen de kunstenaar en een aantal wetenschappelijke onderzoeksteams over een onderwerp dat men wereldwijd tracht te doorgronden, maar dat voor deze context vanuit een artistiek oogpunt benaderd werd. Uiteindelijk werd een staal methaanhydraat verbrand aan het Russische Baikmeer onder leiding van geoloog Oleg Khlystov. Dit experiment werd speciaal voor dit tentoonstellingsproject gerealiseerd en geregisseerd onder de specifieke voorwaarden die Phinthong hen stelde. De actie werd ter plaatse gedocumenteerd op foto en video en de hoeveelheden gas en water die vrijkwamen uit het 'brandende ijs' werden opgemeten.

De stoffelijke restanten van de uiteindelijke actie, maar evenzeer het voorafgaande proces bestaande uit een kettingreactie van dialogen en uitwisseling van ideeën, werden vertaald naar de tentoonstellingsruimte. Zo vloeit het residu van een dergelijk samenwerkingsproject hier symbolisch samen in de vorm van één kleine plas water – de exacte hoeveelheid opgemeten water dat overbleef na het verbrandingsproces.

De tentoonstelling van Zachary Formwalt kwam tot stand met steun van het Mondriaan Fonds.

Met dank aan: Netwerk / centrum voor hedendaagse kunst, Aalst.

In Light of the Arc werd geproduceerd door Steirischer Herbst, Graz (Oostenrijk).

De tentoonstelling van Pratchaya Phinthong kwam tot stand met medewerking van:

prof. dr. Marc De Batist (departementshoofd, Renard Centrum voor Marine Geologie, Vakgroep Geologie en Bodemkunde, Universiteit Gent),

Oleg Khlystov (hoofd laboratorium in het Limnologisch Instituut SB RAS, Russische Academie voor Wetenschappen) en zijn teamleden Andrey Khabuev en Oleg Belousov.

Met dank aan: Sara Debroey, dr. Ann van Griensven, dr. Jeffrey Poort, Tomas Navratil, Pat Vermeulen en Jan Stragier.